

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹ

1961 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1532.

ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ (1908 ਦਾ 9)— ਧਾਰਾ 142—ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲਾਗੂਯੋਗਤਾ— ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਵੇ— ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਏ ਸੀਟੀ (1882 ਦਾ 4)—ਐੱਸ 52—ਲੀਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ— ਕੀ- ਕੀ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ-ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ - ਕੀ ਲੀਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ (ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ ਜੇ.ਜੇ.)-ਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਧਾਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਨਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਾਸ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ, 1882 ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੈਕਸਿਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ "ਉੱਤਲੀ ਪਛਤਾਵਾ ਨਿਹਿਲ ਇਨੋਵੇਚਰ" ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਧਿਕਤਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ "ਤਬਾਦਲਾ" ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ

ਤਰਕ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ" ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਜਾਂ ਸਮਰਪਣ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੀਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਉਸ ਸੂਚੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 9 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1945-46 ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸੀਮਾ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਤਾਂ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 12 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਾਲ। ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1940 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 144 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 1940 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਵੱਲੋਂ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1963 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 4 ਮਾਰਚ 1965 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ. ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਬਵੇਜਾ 1 ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 4 ਜੁਲਾਈ 1961 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੌੜ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1960 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਗਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 331 ਕਨਾਲ 11 ਮਰਲੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਐਸ ਐਲ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਮੁਨੀਸ਼ਵਰ ਪੁਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਫੈਸਲਾ

ਗਰੇਵਰ ਜੇ— ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੀਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਧਾਰਾ 1882 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ।

ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 892 ਕਨਾਲ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਉਹ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਾਲ 1936 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। 1936 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਣ ਨੇ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਨੂੰ ਤੇਹਫੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਾਨੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੇਹਫੇ ਨੂੰ 1940 ਵਿੱਚ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ। ਇਸ ਸੂਟ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਚੈਕਰਡ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ (ਮੁਕੱਦਮੇ) ਧਾਰਾ 1925 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 1946 ਤੱਕ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸ. ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 1945 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 24 ਫਰਵਰੀ 1945 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1946 ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਪੱਖ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਧਾਰਾ ਪੀ. 10 ਦੇਖੋ)। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਅਜੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇਹਫਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (1950 ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 44) ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 8ਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਹ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਜਿਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਨੂੰ 331 ਕਨਾਲ 11 ਮਰਲੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 13 ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1947 ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 28 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 28 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ 1949 ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 1940 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ 1945 ਵਿਚ ਇੰਤਕਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1940 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਖੇਮੀ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਜੋ ਹੁਣ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ: -

(1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 13 ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ?

(2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ?

(3) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ?

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1947 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 1945 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਰੇਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ: -

“ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਜਾਂ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 1945 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ ਅਤੇ ਯਕੀਨਨ ਹੈ।” ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ 1945-46 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ 1940 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦਾ ਅੰਤ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਲਈ. 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਹਨ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਹਨ:

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ।

(2) ਧਾਰਾ 52 ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 142 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਲ. ਪੁਰੀ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਾਰਸਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 13 ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 1940 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਨੇ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ (1) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 1927 ਵਿੱਚ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 2 ਨੂੰ ਪੱਟੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨੰਬਰ 1. ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਸਿੰਘ ਜੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਮੁਦਈਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਨੂੰ 1927 ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 1927 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਫਿਰ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸਬ-ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਬ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ (ਪਛਤਾਵਾ ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਇਸ ਮੁਕਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਰਾਜਮੁੰਦਰੀ ਬਨਾਮ ਚਾਵਾ ਗੋਵਿੰਦਰਾਜੂ (2) ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਲੀਚ ਦੁਆਰਾ ਬੇਲਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੋਸਲ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇਯਾ (ਮੋਹਿਮਾ ਚੰਦ ਮੇਜ਼ੂਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਮੇਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਨਿਓਘੀ (3), ਮਹਿਮਦ ਅਮਾਨੁੱਲਾ ਖਾਨ ਬਨਾਮ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਬਦਨ ਸਿੰਘ (4) ਅਤੇ ਧਾਰਨੀ ਕਾਂਤਾ ਲਹਿਰੀ ਬਨਾਮ ਗੱਬਰ ਅਲੀ ਖਾਨ (5) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੰਗੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 12 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੁਦਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦਾ ਕਿ, ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮੁਕਦਮੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਨੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਮੁਫਲਾ ਬੋਝ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕਦਮੇਯਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਸ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟਨਾ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਪਟਨਾ ਅਦਾਲਤ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ (7) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1901 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਾਬਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜੂਨ, 1916 ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 9 ਅਗਸਤ 1916 ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਡਾਸਨ ਮਿਲਰ ਸੀ.ਜੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 11 ਅਗਸਤ 1964 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੂਰਤੀ ਦੁਸਾਧੀਨ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜਦੇਓ ਸਿੰਘ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 625) ਵਿੱਚ ਜਲਧਾਰੀ ਮਹਿਤੋ ਬਨਾਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (6) ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਉਲਟ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁਕਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 145 ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੋਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਸ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਬਰਖਾਸਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ-ਪੈਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 144 ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 1947 ਵਿਚ ਟਾਈਟਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 142 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 142 ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 142 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਜਾਂ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਬਹਿਸ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਲੱਛਮੀ ਸੇਵਕ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਰੂਪ ਸਾਹੂ (8) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: -

“ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 142 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ

ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਅਰਥਾਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡੀ. ਡਬਲਿਊ. 6 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਰਕਬਾ ਲਗਭਗ 40/50 ਵਿੱਖੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੇ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਲਗਭਗ 14 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1945 ਤੋਂ ਖੇਮੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ (ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਲਧਾਰੀ ਮਹੱਤੋ ਬਨਾਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (6) ਦੇ ਪੰਨੇ 393-394 ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ) ਪਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੰਜਰ ਦੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਰਕਬਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਕਾਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 1946 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਦਿਅਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1945-46 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਬਜ਼ਾ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਵੰਬਰ 1958 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਤਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੌਰਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮੀਕਰਨ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ "ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਗੇ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗਤਾ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸੰਦਾ; ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ (ਏ) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ (ਬੀ) ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 52 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 1940 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਸੀ।

ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧਿਕਤਮ ਟਲਾਈਟ ਪੇਂਡੋਟ ਨਿਹਿਲ ਇਨੇਵੇਚਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਹ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬੇਲਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸਬੀਨ (9) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕ੍ਰੈਨਵਰਥ, ਐਲਸੀ ਅਤੇ ਟਰਨਰ ਐਲਜੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਯਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਗ ਨਰਾਇਣ (10) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ, ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਨੁਕੂਲਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਧਿਕਤਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਤਬਾਦਲਾ" ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੋਪਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ। ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇੰਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਈਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ੍ਰੀ ਪੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੈ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਮਾਮ ਦੀਨ

(11) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਬਦੁਲ ਰਸੀਦ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸਖ਼ੂਬਾਈ ਬਨਾਮ ਏਕਨਾਥ ਬੇਲੱਪਾ (12) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਫੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੱਕ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਸਨ।

ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਉਸ ਸੂਚੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 9 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1945-46 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਲਟਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਟਾਈਟਲ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 144 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1958 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ, ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਦਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਏ।

ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਭਾਈਆ ਪੰਦਾਰਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫਾ ਮਾਰਾਕਯਾਰ (13) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੈਟਲਰ ਦਾ ਪੇਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲ 1890 ਅਤੇ 1894 ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇੱਕ ਚਤਰਮ ਨੂੰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1895 ਵਿੱਚ ਸੈਟਲਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚੇਲਮ ਨੇ/ਉਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ। ਅਰੁਣਾਚੇਲਮ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ

ਉਲਝ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਨ ਦੀਆਂ ਸਮਰਥਨ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 1897 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1898 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੋਵਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 22 ਮਾਰਚ 1898 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸੇ ਸਾਲ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1898 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 31 ਦਸੰਬਰ, 1904 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, (ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ) ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ “31 ਦਸੰਬਰ 1900” ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ), ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 1913 ਵਿੱਚ ਅਰੁਣਾਚੇਲਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਗਿਆ। 23 ਜੁਲਾਈ 1913 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ, ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਨਾ 755 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ: -

“ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਉਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।”

ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਖਰਕਾਰ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਅੰਤਰ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 1940 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਵੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਕਿਵੇਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1945-46 ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ

ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ, ਪਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1940 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਵਾਬ ਨਰਾਇਣ ਜੀਵਨਗੋਂਡਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਪੁੱਟਾਬਾਈ (14) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 1920 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਰੂਨਾਥ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 25 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਗੁਰੂਨਾਥ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਗੇਟ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਗੁਰੂਨਾਥ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਗੇਟ ਲੈਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ 1932 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂਨਾਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂਨਾਥ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1920 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਸਰ ਥਾਮਸ ਸਟ੍ਰੈਂਗਮੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਵਿਅਰਥ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ."

ਸ੍ਰੀ ਪੂਰੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂਨਾਥ ਨੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮੂਰਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਨਰਾਇਣ ਜੀਵਨਗੋਂਡਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਗੁਰੂਨਾਥਗੋਂਡਾ ਖੰਡਪਾਗੋਂਡਾ ਪਾਟਿਲ (15) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ

ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ। ਦਗਦਾਬਾਈ ਫਕੀਰਮਹੋਮਦ ਬਨਾਮ ਸਖਾਰਾਮ ਗਵਾਜੀ (16) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਜੇਂਦਰਗੜਕਰ ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਮੁਕਦਮੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਜੇਕਰ ਫਰਮਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਸਫਲ ਅਮਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 1946-1947 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਕਲਕੱਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਛਿਮਨ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਰ ਰਹੀਮ ਨਾਸਕਰ (17) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੜ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟਿਵ ਟਾਈਟਲ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਬੰਬਈ ਮੁਕਦਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ; ਉੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਾਰਾਇਣ ਜਿਨਗੋਂਡਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਪੁਤਾਭੀ (14)) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਬੰਬਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 1945-1946 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ 1945-46 ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੰਬਈ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੀਮਾ, ਇਸ ਲਈ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ"।

ਰਾਜਾ ਈਅਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ (18) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ; ਜੇ.ਜੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 21 ਨਿਯਮ 63 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਨਵੇਂ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਚਾਏਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਸਨ ਪਰ ਸੁਭਾਈਆ ਪੰਦਰਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫਾ ਮਾਰਾਕਯਾਰ (13) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (19) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪੂਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਬੇਤੁਕੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸੁਭਾਈਆ ਪੰਦਰਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫਾ ਮਾਰਾਕਯਾਰ (13) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲੀਸ ਪੇਂਡਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ-ਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਈਆ ਪੰਦਰਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫਾ ਮਾਰਾਕਯਾਰ (13) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1898 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਤੇ ਅਣਇੱਛਤ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1945-46 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 12 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਾਲ। ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1940 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੇ 1940 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਟੱਲ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ

ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 144 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 1940 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਚੁਕਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੂਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਦੁਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਗਰੇਵਰ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਲਟ, ਜੇ ਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਉੱਚ ਆਦਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵੱਲ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਪਾਇਆ।

ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਣ ਅਤੇ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਵੀ ਸਾਲ 1936 ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। 1936 ਵਿੱਚ, ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਖੇਮੀ, ਦੂਜੀ ਧੀ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਟਕਰਾਅ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸ. ਸੁਭਾਨੀ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ (20) ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਮੁਕਦਮੇਯਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮਾ (21) ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: ਵੇਖੋ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ (23) ਵਿੱਚ ਜੈ ਕੈਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (22) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

1940 ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਅੱਠਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਕਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ। ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੋਹਫ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ

ਦੇਰਾਨ ਸ. ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਧੀ ਖੇਮੀ ਦੀ ਵੀ 1944 ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਹਫੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਡੀ. 1 ਪ੍ਰਤੀ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 8 ਫਰਵਰੀ 1947 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 1940 ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮ ਗਤੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਛੇਦ 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਮੁਦਈਆਂ-ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਖਰਕਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 28 ਫਰਵਰੀ 1950 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 3) ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ 29 ਮਈ 1946/28 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ (1950 ਦਾ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. 44) ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਨਾ 2) ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਜਮਾਨਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਠਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਪੂਰਵਜ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਸੰਤ ਰਾਮ (24) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਕਮਣੀ ਬਨਾਮ ਚੁੰਨੀ ਲਾਈ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 117 ਆਫ 1951 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 24 ਫਰਵਰੀ 1956 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਵੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 1959 ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਗਈਆਂ-

- (1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 13 ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- (2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- (3) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ?
- (4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (5) ਕੀ ਮੁਦਈ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੀ ਹੈ?

(6) ਕੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਨੁਛੇਦ ਅਤੇ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(7) ਕੀ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ ਪੀ ਸੀ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ (ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3) 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਰਾਇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ:-

“ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 1940 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਣ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੰਘ ਮਿਤਕ ਨੇ ਮੱਲਣ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਣ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਣ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈਆਂ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਨ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

“ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ (1908) ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਜਾਂ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਮੁਕਦਮੇ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 1945 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਯਕੀਨਨ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 6 ਅਤੇ 7 'ਤੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਬਵੇਜਾ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁੱਦਈ

ਨੰਬਰ 7 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੇਡ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ।

ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

"ਇਹ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸਿੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 1946 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸੀ।"

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਟਾਈਟਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅੰਤ 21 ਨਵੰਬਰ 1958 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਖਬਾਈ ਬਨਾਮ ਏਕਨਾਥ ਬੇਲੋਪਾ (25) ਤੋਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਪੈਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਬਿੰਦੂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ

ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਣਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੱਤ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ, ਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਆਦੇਸ਼ 42 ਰੂਲ 1, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ 41 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 1(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੜਨ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਮੰਗਣ ਲਈ। ਦਰਅਸਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਬਾਈ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਮਾਂ-ਪੱਧਰੀ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵੀ, ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਓਨੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਲਾਲੀ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ ਦਾ ਧਾਰਾ 3 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 25 (ਸਮੇਤ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਥੋਪਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਘੱਟ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਗਤੀ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, ਇੱਥੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੈਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3 ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 41 ਨਿਯਮ 2 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋ-ਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ। ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ? ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। , ਤਾਜ਼ਾ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੂਜਾ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ। ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਦੁਬਿਧਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਉੱਤਮ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚੌਕਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮਿਹਨਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ

ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਉਣਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੰਡ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅੰਤ ਤੱਕ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ? ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਣਜਾਣ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬ ਲਗਨ ਅਤੇ ਚੈਕਸੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਜੇਕਰ 1948 ਜਾਂ 1949 ਦੇ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਏਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1950 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੰਬਾਈਨ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1958 ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੇਹਿੰਦਰ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜੀਫਿਦਰ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਇਸ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਟਾਈਮ-ਬਾਰ ਦੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਅਪੀਲ ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 41 ਰੂਲ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਚ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਲੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3, ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਸਬਸਟੇਟਾਇਲ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ, ਫਿਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਯੋਗ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਥ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੱਥ, ਜੇਕਰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇਸਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1940 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਕਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇੰਡੀਅਨ ਸੋਲਜਰਜ਼ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 1946 ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਅਗਸਤ 1947 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਾਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਟੋਰੀਅਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਿੱਸਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਪੂਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਬੰਜਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਾਬਜ਼ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 142 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਹੇਲਡਿੰਗ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ: -

- (1) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
- (2) ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (3) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
- (4) ਇਹ ਨੁਕਤਾ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ;
- (5) ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੋਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;
- (6) ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 41 ਨਿਯਮ 2 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ;
- (7) ਉਪਰੋਕਤ ਭੁੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (8) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ 1958 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸਨ;

(9) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੰਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਣ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ;

(10) ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਮੁਦਈ-ਸਮਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ

(11) ਅਪੀਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸਟੀਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਰਸ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਬਚਣ ਦੀ ਵੇਦੀ 'ਤੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 52 ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 1958 ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. 1950 ਦੇ ਨੰਬਰ 44, ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ; ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ

ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ। ਸੰਨ 1940 ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੇਮੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਫਰਵਰੀ 1945 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ, 1947 ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 1945 ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ 1947 ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 1959 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ: ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 1950 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1958 ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਥੋੜਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ-ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਧਾਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਇਸ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"52. ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ। ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਾਪਤ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ-ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ."

ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਹੈ; ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਟਾਈਟਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ, ਰੈਜ਼ ਲਿਟੀਜੀਓਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਸਲ ਬੁਨਿਆਦ ਮੈਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਬੇਅਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਮਾਂਦਰੂ-ਮੁਦਈ ਦਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ-ਅਨੁਕੂਲ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਾ। ਸਵਾਲ ਇਕਦਮ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ? ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਨੈਤਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਫੈਜ਼ਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਗ ਨਰਾਇਣ ਆਦਿ (10)। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। 14 ਜੂਨ 1889 ਨੂੰ, ਮੌਜਾ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ N ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। 13 ਜੁਲਾਈ 1891 ਨੂੰ N ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 23 ਅਗਸਤ 1892 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ 21 ਨਵੰਬਰ 1895 ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21 ਫਰਵਰੀ 1901 ਨੂੰ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ P ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ N ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਕਮ ਧਾਰਕ ਸੀ। 2 ਜੁਲਾਈ 1901 ਨੂੰ ਪੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਕਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਅਬਸਟਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਜੂਨ 1889 ਜਾਂ 13 ਜੁਲਾਈ 1891 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। 15 ਜੁਲਾਈ 1891 ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਰਵੀਕਾਰ ਨੇ 20 ਮਾਰਚ 1894 ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਐਮ. ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। M ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮੋਰਗੇਜ ਨੂੰ N ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 20 ਦਸੰਬਰ 1900 ਨੂੰ ਐਮ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਚ ਦੇ ਪੁੱਤਰ 1 ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ। H 1894 ਵਿੱਚ ਮੇਜਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ "ਐੱਫ" ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ P ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਬਹਿਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1882 ਦੇ ਧਾਰਾ 52 ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸੁਵਿਧਾਨਕ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਗਏ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ: -

"ਲਿਸ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਨਾਲ 1882 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰਨਰ ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਪੀ. 584 'ਤੇ ਬੋਲਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸਬੀਨ (9) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਕੁਇਟੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੂਚਨਾ ਲਈ। ਇਸ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦੇਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲੇਨੇਸ਼ਨ ਪੇਂਡੋਂਟ ਲਾਈਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਨਵਰਥ ਐਲ.ਸੀ. ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਜੋ ਕਿ "ਐੱਫ" ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ (20 ਦਸੰਬਰ 1900) ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ, ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਨਵਰਥ ਐਲ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ) ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਬਈਆ ਪਾਂਡਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕਯਾਰ (13) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ 21 ਫਰਵਰੀ 1890 ਅਤੇ 13 ਦਸੰਬਰ 1894 ਦੇ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਟਲਰ ਦੁਆਰਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ, ਵਸਨੀਕ ਦੇ ਵਾਰਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਮੁੱਢਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੈਰਿਟੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ 1895 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ "ਡਬਲਯੂ" ਅਤੇ ਇੱਕਲੇਤੇ ਪੁੱਤਰ "ਏ" ਨੂੰ ਛੱਡ

ਕੇ ਮੇਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਚੈਰਿਟੀ ਦੀਆਂ ਅੰਡੇਮੈਂਟਾਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਸਨੀਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਏ ਦੇ ਪੁੱਤਰ “ਐਸ.ਪੀ.” ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਰਕੀ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਪੀ. ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ, ਨਾਬਾਲਗ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸੇ ਅਗਲੇ ਦੇਸਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 22 ਮਾਰਚ 1898 ਨੂੰ ਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਐਮ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। 11 ਅਗਸਤ 1898 ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਸਨੀਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

31 ਦਸੰਬਰ, 1900 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸੇਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 6 ਅਗਸਤ 1910 ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਉਮਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 9 ਨਵੰਬਰ 1911 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਏ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 21 ਜੁਲਾਈ 1913 ਨੂੰ ਏ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਸਪੀ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 23 ਜੁਲਾਈ 1913 ਨੂੰ ਐਸਪੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਲਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਸਲ ਦਲੀਲ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਇਹ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। “ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਉਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ” ਧਾਰਾ 10, **ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ** ਅਨੁਛੇਦ ਜਾਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਰਚਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਨਵਾਂ ਟਰੱਸਟੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ pp 752 ਅਤੇ 753 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਾਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਰਾਇਣ ਜੀਵਨਗੀੜਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਪੁਤਾਬੀ (14) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਮਦਦਗਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 23 ਫਰਵਰੀ 1920 ਦੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ 24 ਫਰਵਰੀ 1920 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ‘ਟੀ’ ਨੇ ‘ਜੀ’ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਜੀ’ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਨ ਜੋ 5 ਮਾਰਚ 1920 ਨੂੰ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਮਲਤਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਐਨ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੀਮਾਬਾਈ ਦਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜੀਵਨਗੌੜਾ ਨੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਟੀ ਅਤੇ ਭੀਮਾਬਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਸਰਵਾਈਵਰਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। 25 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਜੀ ਨੇ ਐਨ (ਭੀਮਾਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਨ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਜੀ ਨੇ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 22 ਜਨਵਰੀ, 1924 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਐਨ ਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 10 ਨਵੰਬਰ 1932। 25 ਨਵੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਐਨ ਅਤੇ ਭੀਮਾਬਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਅਪੀਲ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 4 ਨਵੰਬਰ 1932 ਜਾਂ 25 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੌਂਸਲ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 24 ਫਰਵਰੀ, 1920 ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਐਨ" ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਨਵੰਬਰ 1935 ਨੂੰ; "ਐਨ" ਅਤੇ ਭੀਮਾਬਾਈ ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 144 ਅਤੇ 151 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, "ਜੀ" ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ, ਹਰਜਾਨੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਆਦਿ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ. ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਖੇਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 15 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸਰ ਥਾਮਸ ਸਟ੍ਰੈਂਗਮੈਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।”

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਆਦਰ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲਿਸ ਲਈ ਟਰਮੀਨਸ ਇੱਕ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਲੇਪ ਜਾਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦਾ ਰੂਪ ਨਿਰਣਾ ਬਾਕੀ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ

ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਝੁਕਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਟਰਮੀਨਸ ਕੋਓ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਖੁਦ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਨ? ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਮੁਦਈ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਅਰਥਤਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਅ ਲਾਰਡਸ ਚਿੰਤਤ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ; ਮੈਂ ਵੀ ਝੁਕਾਵਾਂ ਹਾਂ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਜਮਾਨਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ; ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਤੇ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 9 ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਰਾਹਤ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਸੂਟ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰ, ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਸੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਸਿੰਗ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਓ, ਮੁਦਈ-ਜਮਾਨਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 12 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ-ਜਮਾਤਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਲਾਹ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸੰਕੋਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝਿਜਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਹਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ (8) ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਜੀਬ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ 21 ਰੂਲ 63 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਗਲਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।”

ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਰਾਫਟਮੈਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ 21 ਨਿਯਮ 63 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੂਰਤੀ ਦੁਸ਼ਾਦਿਨ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜਦੂ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। 1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 625 ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਧਾਰਾ 142 ਅਤੇ 144 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਅਨੁਛੇਦ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼।

ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੂਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Kewal kumar
Translator

